

usansa dels antichs pobles de la Germania, pera tractar de assumtos qu' en comú 'ls interessin. No fa molts anys, quan los problemes socials prengueren tan ample vol en nostre terra, que fins en poblets com los que nos ocupa s' hi deixaren sentir, la menestraleria se posà en pugna ab la pagesia, ó sia ab los amos rics, que encara hi viuhem; y pera reunir-se y tractar de sas aspiracions, tingueren totas sas juntas al cim d' un bosch d' espessos pins, en que forma un replá voltat de grossas pedras. Aixís nos ho deya un de sos més capdals membres, qui 'ns contava que allí, entre mitj d' aquella espessedat, «la plebeya lo havia elegit lo seu *capitossó* y havian tractat de sa organisió.» Aqueix any mateix poguerem també veurer reunits sota una grossa alsina tots los parcers d' una heretat, pera tractar de sos comuns interessos respecte de las vinyas que manavan.

Pais tan bonich y poétich com verdaderament ho es, y de costums tan bellas; pais que guarda per tradició la idea de que en vells temps hi hagué en ell una ciutat que se 'n deya Atenas, y encara en mitj d' una plana senyalan los pagesos fonaments d' obras qu' ells asseguran esser de la Ciutat que 's va perdre y que doná nom á la riera que hi passa; pais que senyala á un dels seus més alts pichs ab lo nom de Leucata, recort pot ser del Leucade grech, en que hagué mort Safo; pais que te pera explotar grans y espayosas covas, una d' ellas desde l' alt cingle de Berti al poétich Vallderrós, qual entrada, com la dels quèntos populars, s' amaga á la vertent d' un barranch, sota una frondosa mata, y tapada per una grossa pedra, covas que poden servir pera tan importants estudis, desconeguts fins ara prácticament á Catalunya, comensats en altres parts d' Espanya, y sobre tot en lo estranger, com lo de la existencia dels *troglo-ditas*, ó habitants de las cavernas en las primitivas épocas, y 'l de tants y tans problemas que ha donat á coneixer la ciencia prehistórica; ben be es digne de que s' hi pari esment y s' estudihi.

Pera ferho, ningú millor que Societats com la que avuy nos ha posat la ma á la ploma; afortunadament son amor á nostra terra es gran, y sos treballs ben profitosos. No tenim que dir que te nostra ajuda y simpatia. Mentres tant li enviém nostras corals gracias y enhorabona.

F. MASPONS Y LABRÓS.

Lloansas no merescudas Y LA VRITAT

CONTE

Volguent un sobirà d' Orient escullir un confident amant de la veritat ensemps, que lleyal, va cridar una tarda al seu palau á cinch personatjes que eran considerats com los més discrets y de més bonas ideas del seu imperi. Se va posar als dits de la mà dreta cinch bells diamants, y dirigintse á tots cinch personatjes los va dir:

—Us hi manat venir á la meva presencia, ab l' esperança de que m' haveu de dir la veritat. ¿Veyeu eixos cinch diamants? donchs ells serán lo premi de la vostra sinceritat. Digueu: ¿que penseu del meu poder y de la meva gloria?

Quatre d' ells se van afanyar á donar de seguida la resposta. Embaladits pel brill dels diamants y ab l' esperança de guanyarne algún, van enlayrar al sobirà fins als núvols, puig que 'l van posar molt per demunt dels grans homes de l' historia; van parlar ab entussiasme dels seus talents y de las sevas virtuts y van ponderarho tant y tant, que 'ls hauria sigut impossible trovar expressions novas pera alabar la grandesa y poder de Deu.

Lo monarca 's treu quatre diamants de llurs dits y 'ls hi reparteix. Desseguida, dirigintse al quint personatje:

—Y tú—li va dir—¿perqué callas? Te mano que 'm diguis que pensas del meu poder y de la meva gloria.

—Penso—va respondre—que 'l vostre poder es un dipòsit que us ha confiat lo Senyor pel bé dels vostres pobles y del quin us demanará rigurós compte. Pensó, además, que la vostra gloria será falsa y passatgera si la feu consistir ab lo brill y ab las conquistas, y no ab lo més exacte cumpliment de totas las vostras obligacions.

—No 't dono 'l quint diamant,—va respondre 'l sobirà—peró si la meva confiança y la meva amistat. Queda 't al meu costat, puix que hi trovat ab tu l' amich que buscava.

Al dia següent, los altres quatre van tornar al palau á dir al rey que 'l joyer que li havia venut los diamants l' havia enganyat, puix qu' eran falsos.

—Y bé ¿qué?... ¿qué us creyeu—los hi va dir tot rihent lo monarca—qué no ho sabia? Me vau donar falsas lloansas y jo us vaig donar falsos diamants; us hi pagat ab la mateixa moneda; donchs ¿de qué us queixeu?

U. R. B.